

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Shoftim

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9656

שופטים א הרגום אשכנזי א

א (א) נאכדעים יהושע גשטארבן וואר, פראגטן דיא קינדן ישראלס דען עויגן: ווער פאן אונס זאלל צו ערשט ווידר דען כנעני הינויף ציהן, מיט איהם צו שטרייטן? (ב) דער עוויגע לים זאגן: יהודה זאלל הינויף ציהן, זיהע! איך געבע דאן לאנד אין זיינע האנד. (ג) דא שפראך יהודה צו זיינס ברודר שמעון: ציהע דוא מיט מיר אין מיין לאן, דאס וויר צוזאמן מיט דעם כנעני שטרייטן, דאפיר ציהע איך אויך מיט דיר אין דיין לאן. אונד שמעון גינג מיט איהם. (ד) יהודה צאג אלזא הינויף, דער עוויגע גאנג דען כנעני אונד פרויז אין איהרע גוואלט, אונד זיא שלוגן פאן איהנן צו בוק, צעהנג טווענד מאן. (ה) זיא טראפן נעמליך דען פירשטן פאן בוק, בייא בוק, גריפן איהן אן, אונד שלוגן דען כנעני אונד פרויז. (ו) דער פירשט פאן בוק פלאה, זיא זעצטן איהם אבר נאך, ערגריפן איהן, אונד שניטן איהם דיא דוימן זייגר הענדע, אונד דיא גראסן צעהן

א (א) ויהי אנרי מות יהושע וייע אלז בני ישראל ביהוה לאמר מי עליה לנו אל הפנעני בהחלה להלחם בו: (ב) ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי את הארץ בידו: (ג) ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה אתי בגדלי ונלחמה בפנעני והלכתי גם אני אתך בגורלה וילך אתו שמעון: (ד) ויעל יהודה ויתן יהוה את הפנעני והפרזי בידם ויכום בבוק עשרת אלפים איש: (ה) וימצאו את אדני בוק בבוק וילחמו בו ויכו את הפנעני ואת הפרזי: (ו) וינס אדני בוק וירדפו ויחזו אותו ויקצצו את

בהנות באור

רש"י

א (א) וישאלו, באורים ותומים. (ג) זאת לשמעון ולא לאתר, כי כפל גורלם יחד, כ"ש ויהי כחלתם בתוך בני יהודה (יהושע י"ט א'). (ד) ויכום, כאן אמר דרך כלל, ואחריו מכתש דרך פרט, איך היה הדבר, ואמר כי מצאו את אדוני בוק עם מחניהו בבוק, וילחמו בו

א (א) מי יעלה לנו אל הכנעני. על מקומות שהפלו בגורל ועדיין לא נכבשו: (ב) יסודה יעלה. שנת יהודה יעלה מחלה לכבוש את גורלו: (ג) לשמעון אחיו. לשבט שמעון. עלה אתי. ועורכי לכבוש את מש שבט בגורלי ויש פותרין יסודה יעלה הוא עתה יחל הוא יעבן שאנו אומרים בטענת מרומה מה שמו יסודה אתי שמעון שמו ולשמעון אחיו אמר שילך אתו: (ד) בבוק. שם מקום: (ו) שניטם מלכים

מכלל יופי

א (ה) אדני בוק, מלרע: (ו) וינס אדני בוק, ויאמר אדני בוק, מלעיל, והיו ד נוספת ר"ל אדון בוק, וכן אדני צדק: בבוק, שם מקום: א ט 9 א (ז) בהנות

צעדן וינר פיסע אב • (ז) דא זאגטע
 דער הערר פֿאַן בוק : זיכנציג קעניגע ,
 מיט אבגשניטן דוימן , אונד גראָסן
 צעהן , מוסטן אויפֿלעזן , וואו מאן
 איהנן אונטר דיא טאַפֿל צו וואַרף ! וויא
 איך גטאַהן , זא האט מיר גאַט פֿרגאַלטן •
 זיא פֿיהרטן איהן נאָך ירושלים ; אַלואַ
 ער שטאַרב : (ח) דיא זעהנע יהודה
 האַטן ירושלים בקריגט , אונד ער
 אָברט , דיא אַיינוואַהנר מיט דער
 שערפֿע דעם שווערדס גשלאָגן , אונד
 דיא שטאַט פֿרבראַנט • (ט) זאָדאַן
 וואַרן דיא זעהנע יהודה'ס הינאַב גצאַגן ,
 מיט דעם כנעני צו שטרייטן , דער דאַז
 גבירגע , דאַז זידלאַנד , אונד דיא
 גרינדע בווּאַהנטע • (י) אויך צאָג יהודה
 ווידר דען כנעני , דער אַיז חברון
 גוואַהנט , (עהידעם היס חברון קרית
 ארבע) אונד שלוג שישי , אחימן ,
 אונד

בהנות ידיו ורגליו : (ז) ויאמר
 אדני בוק שבעים מלכים
 בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים
 היו מלוקטים תחת שלחני
 כאשר עשיתי בין שלם לי אהים
 וביאהו ירושלם וימת שם :
 (ח) וילחמו בני יהודה
 בירושלם וילכדו אותה ויכוה
 לפיתרב ואת העיר שלחו
 באש : (ט) ואחר ירדו בני
 יהודה להלחם בכנעני וישב
 חדר והנגב והשפלה : (י) וילך
 יהודה אל הכנעני וישב
 בחברון ושם חברון לפנים

קרית ארבע ויכו את שישי

ואת

רשי

באור

זוכו • (ז) היו מלקטים, מזון אשר השלכתי
 להם תחת שלחני • ובימים ההם כל איש אשר
 לו עיר היה נקרא מלך • (ח) וילחמו בני
 יהודה וגו' וילך יהודה אל הכנעני וגו', כתב
 רש"י על פסוק ויורש משם כלב (יהושע ט'
 י"ד) לאחר מיתת יהושע • כי עדיין בימי יהושע לא כלכדה חברון , כ"ש בספר שופטים , ע"כ •
 והנה פסוקים רבים יתנגדו לזה • א' ויעל יהושע מעגלונה סברונה וגו' וילכדה וגו' , ויחרס
 אותה כו' (יהושע י' ל"ט מ') • ב' ויגשו בני יהודה אל יהושע כו' , תנה לי את ההר וגו' כי ענקי'
 שם , אוליה' אותי והורשתי וגו' , ויברכהו יהושע וגו' (שם י"ד' — ט"ו) וכן נאמר שלכד כלב
 את חברון , והכרית הענקים תחת פקודת יהושע עד שלא נותרו כ"א בעזה , כ"ש ויבוא יהושע
 ויכרו' את הענקי' מן חברון וגו' , ולא נותר ענקים בארץ בני ישראל רק בעזה וגו' • ומה שמיחס
 לכידת חברון וכריתות ענקים ליהושע , וכלב עשהו , כנר פירשתי (יהושע י"ד י"ב) • ג' הלא
 מלך ירושלים ומלך דביר תוך ל"א מלכים ? ודווקא לומר כבאו וחזרו כנענים ולקחו מידם • לכן

מלכים וגו' • מכאן אתה למד מה גדולתן ועושרן
 של מלכי כנען שהרי אדני בוק לא היה כדי
 למכות עם מלכי כנען כשם מלך וכותב בו כן •
 ויבואוהו ירושלים • שהלכו משם להלחם על
 ירושלים : (ח) שלחו באש • שלחו אש בכלה •
 (יג) אחי

מכלל יופי

(ז) בהונות, מן בהן ידו, ואינו ממשקליו, אלא ממשקל לשון לשונות,
 והוא האצבע הגם שבאצבעות : (ח) ואת העיר שלחו באש, הפוך כמו ואת
 ראש

וְאֶת־אֲחִימֶן וְאֶת־תַּלְמִי :
 (יא) וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־יֹשְׁבֵי דְבִיר
 וַיִּשְׁבַּח דְּבִיר לְפָנָיו קִרְיַת־סֶפֶר :
 (יב) וַיֹּאמֶר כָּלֵב אִשְׁרֵיכֶם
 אֶת־קִרְיַת סֶפֶר וּלְכֹדָה וּנְתַתֶּנִּי
 לוֹ אֶת־עֵכֶסָה בְּתִי לְאִשָּׁה :
 (יג) וַיִּלְכְּדָה עֲתַנְיָאֵל בֶּן־קִנּוּ
 אָחִי כָלֵב הַקַּטָּן מִמֶּנּוּ וַיִּתֵּן לוֹ
 אֶת־עֵכֶסָה בְּתֻוֹ לְאִשָּׁה :
 (יד) וַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֶהוּ
 לִשְׂאֵל מֵאֵת־אֲבִיהָ הַשָּׂדֵדָה
 וַתַּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר־לָהּ
 כָּלֵב מַה־לָּךְ : (טו) וַתֹּאמֶר לוֹ
 הֲבֵה־לִי בְרָכָה כִּי אֶרְצֶן הַנֶּגֶב
 נַחֲתָנִי וּנְתַתָּהּ לִי גֵלַת מַיִם וַיִּתֵּן־
 לָהּ כָּלֵב אֶת גֵּלַת עֲלִית וְאֶת

אוונד תלמי . (יא) פֶּאָן דָּא צַאג ער
 ווידר דִּיָּא אַיִנוואָהנד פֶּאָן דְּבִיר ,
 וועלכֶס דְּבִיר פֶּאָרהער קרית ספר היס .
 (יב) הוּד זאגטע כלב : ווער קרית
 ספר שלעגט , אוונד עראָכרט , דעם
 געבע אַיך מיינע טאַכטער עכסָה צור
 פֶּרוּיא , (יג) עתניאל , איין זאָהן דעם
 קנז , כלב'ס יינגערער ברודר עראָכרטע
 זיא : אוונד ער (כלב) גאַב איהם זיינע
 טאַכטער עכסָה צור פֶּרוּיא . (יד) בייא
 איהרם איינצונע , ברעדטע זיא איהן ,
 פֶּאָן איהרם פֶּאָטער דאָז פֶּעלד צו כנעהרן ,
 דאָרויף זענקטע זיא זיך פֶּאָם עול , אוונד
 כלב שפראַך צו איהר : וואָס דאָזט
 דוא פֶּאָדצוברינגן ? (טו) זיא אַנט־
 וואָרטעטע : מאַכע מיר דאָך איין גשענק!
 דוא האַסט מיר אין איין דירדעם לאַנד
 גועצט , גיב מיר דאָך וואָס דקוועללן !
 כלב גאַב איהר דיא קוועללן דעם אַכרן ,
 אוונד דיא קוועללן דעם אונטרון
 (אקערס)

גלת את כלב את גלת עלית ואת

רש"י

כאור

(יג) אחי כלב - מאמו : (יד) ומסותהו
 ואלמלכתיה לשון כמלך שמוינעלן האדם ומסותין
 לבו לדבר אחר כ"ל : ותנח - ואתרכיכת ליסול
 לדגלי אביה : (טו) ארץ הנגב - ארץ שביתו
 מכונג מכל טוב שאין בו אלא תורה : גלת
 מים - שדה בית הנעל אחר בית שקיית דמיה :
 (טו) מעיר

כראה דעת רד"ק שפי' ילחמו כנר כלחמו , וכן
 וילך כנר הלך , וכן תרגמתי . (יב) ויאמר
 כלב , כנר פירשתי ענין זה בספר יהושע .
 (טו) גלת עלית וגו' תחתית , וכספר יהושע
 עליות ותחתיו , ואמר רד"ק שזס הס תוארים
 לגלת , וכאן לחלקת השדה אשר בו הגלה .
 ופי' הגלות אשר בשדה עלית , כלומר בשדה נהר ,
 ואשר בשדה תחתית , הוא בשדה
 בנקעה

מכלל יופי

דאש שלחו בעיר נ"ד : (טו) ברכה , אפשר שיהיה מענין ברכות מים , ואף
 על פי שהרי"ש קמוצה הקמץ תחר צירי , והם חריצים בנויים באבנים וכסוד ,
 ומכניסים שם מים , או הוא ברכה ממש : עלית ותחתית , אוטר על חלקת
 השדה שהיה בו הגליות : (יט) כי לא להוריש , כי לא יכלו להוריש , ותרגום יונתן
 וחריכו ית יחבי טורא בחרז כן דחבו לא יכילו לתרכא ית יחבי מישרא וכו' :
 (כג) ויחידון

(אזערס) • (טו) דיא זעהנעדעם קיני • משה'ס שוויגער פאטר'ס , גינגן מיט דען זעהנן יהודה'ס , פאן דער שטאט תמרים , הינויף אין דיא וויסטע יהוד'ס , וועלע זע אויף דער מיטטאגוויטע פאן ערד ליגט , אונד בועצטוויך היר , אונטר דעם איבריגן פאלקע • (יו) נון גינג אויך יהודה מיט זיינס ברודר שמעון , זיא שלוגן צוזאמן , דען כנעני , דער צו צפת וואהנטע , ריכטעטן זיא צו גרונדע , אונד נאנטן דיא שטאט חרמה • (יח) יהודה עראברטע עזה אונד איהרע גרענצע , אשקלון אונד איהרע גרענצע , אונד עקרון מיט איהרען גרענצען • (יט) דער עוויגע וואר אלזא מיט יהודה , ער פטרטיב דיא איינוואהנר דעם גביר גס , דיא איינוואהנר דעם גרונדס אבד , ווארן ניכט צו פטרטיבן , ווייל זיא איינדרנע וואגן האטן • (כ) דעם כלב האטע מאן חברון געגעבן , וויא משה פראפראכן אונד ער האטע פאן דיא , דיא דרייא זעהנע דעם ענק אויסגטריבן • (כא) דען יבוס , איינוואהנר פאן ירושלים , פטרטיבן דיא זעהנע בנימנ'ס ניכט

(כא) וְאֶת־הַיְבוּסִי יֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם

גַּלְתֵּי הַחֵהוּת : (טו) וּבְנֵי קִינִי חָהָן מִשֵּׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה מְדַבֵּר יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּנָגְבַעַרְד וַיִּלְךְ וַיֵּשֶׁב אֶת־הָעָם : (יו) וַיִּלְךְ יְהוּדָה אֶת־שְׁמֵעוֹן אָחִיו וַיְכַוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיֵּשֶׁב צִפְת וַיַּחְרִימוּ אֹתָהּ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הָעִיר חֲרָמָה : (יח) וַיִּלְכֵד יְהוּדָה אֶת־עֵזָה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־אֲשֶׁקְלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עֶקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ : (יט) וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוּדָה וַיִּרְשׁ אֶת־הָהָר כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת־יְשֵׁבֵי הָעֵמֶק כִּי־רָכַב בְּרוּר לָהֶם : (כ) וַיְהִי לְכָל־בְּנֵי אֶת־חֶבְרוֹן פֶּאֶשֶׁר דָּבַר מִשֵּׁה וַיִּוְרֶשׁ מִשָּׁם אֶת־שְׁלֹשָׁה בְנֵי הָעֵנָק : (כא) רְזוּרִישׁוּ בְנֵי בְנִימִן וַיֵּשֶׁב

באור

רשי

בזקעה - (יט) כי לא להוריש , אע"פ שהי' ה' את יהודה לא יכלו להורישם , כי הכינס ה' למען נסות גם את ישראל - (כא) לא הורישו בני בנימין , ובספר יהושע (ט"ו ס"ג) כתוב , לא יכלו בני יהודה להורישם ? ונאמר גם , וילקחו בני יהודה בירושלים וילכדו אותה (לעיל פסוק ט') , ובתוך ערי בנימין מכאנו והיבוסיהי' ירושלים ? (יהושע י"ח כ"ט) • אלא

(טו) מעיר התמרים • הוא יריחו שניתן להם דושנה של יריחו לאוכלה עד שיבנה בית המקדש ומי שיבנה בית הנחירס בחלקו יטלכה כדי שיהא לכל ישראל חלק בבית הנחירס וכתובה לבני יתרו ארבעים וחמשה מאות שנה והתלמידים שבהם הכינסו והלכו אלל עתכאל בן קנו הוא יעבץ במדבר יהודה אשר בנגב עמד ללמוד תורה • וישב את העם - עם התלמידים היושבים לפניו הוא בקש מאלת הקב"ה שיזמן לו תלמידים הנכונים שכאמר ויקרא יעבץ לאלהים וגומר • וזמן לו התלמידים הללו : (יט) כי לא להוריש • תרגם יונתן ובתר בן דחבו לא יכלו לתרכא ית יתבי מחו הוה בירושלם ששמו יבוס ומבני אבימלך היו ולא הורישום מפני שכושש עד שכל דוד לפי שערין פיה ככדו קיים והוא נשבע לו ולבניו ולכדו

זל
על
לך
על
כא
בה
ככ
המו
בו
בל'
(כ)
היו
והכ
פיר
לר
כי
תכו
מהל

שופטים א

הרגום אשכנזי

ניצט , דיזער יבוסי נון בליב אלץ אין ירושלים וואָהנן , אונטר דען זעהנן בנימנ'ס , ביו אויף דיון טאָג .
 (כב) נון צאָג אויך דאָן הוויז יוספ'ס צו פֿעלדע , געגן בית אל , אונד דער עוויגע שטונד איהנן בייא . (כג) זייט ליסן אום בית אל הער קונדשאַפֿטן , (דיוע שטאַט היס פֿאַרהער לוו) .
 (כד) אונד אלס דיא זויסשפּעהר איינן מאַן אויס דער שטאַט קאַמן זאַהן , שפּראַכֿן זיא צו איהם : צייגע אונס דאָך דען איינגאַנג דער שטאַט ! וויר וואַללן דיר דאָפֿיר גוואַנגהייט ערצייגן .
 (כה) ער וויז איהנן דען איינגאַנג דער שטאַט , וואַרויף זיא אללע איינוואַהנר דערזעלבן , מיט דעם שווערדע ערשלוגן , דען מאַן אַבר , ליסן זיא מיט דינר פֿאַמיליע , אונגהינדרט אַבציהן .
 (כו) ער גינג אינ'ס לאַנד חתים , בויעטעדאָ איינע שטאַט , אונד נענטע זיא לוו , זאָ הייסט זיא נאָך דיון טאָג .
 (כז) מנשה

באור

אלא וודאי היתה ירושלים לשני השבטים . צפיפה לבנימן , וכנצה ליהודה , וכל אחד לא יכול להורי'את היבוסים שבחלקו . (כג) ויתירו פועל יוצא , והשלושים לרגל הסתרים . או הוא עומד , על משקל וילינו . ולא שלחו אנשי לרגל ולראות את ערות הארץ , כי אז היה שורש תור מקובר עם את , כדרכו בכל מקו' , וזה שמקובר עם בני'ת הוא כמו תרתי בלני , לשון חיפוש מאש , והכוונה חפשו בית יוסף (אשר כסעו עם חילם לפני ביתא) סניב בית אל , למצוא את מבוא העיר אשר היה בהקבא , וזה שורש תור מקובר עם את , ואם ויתירו עומד , מן בשמור יואב אל העיר (ט"ב י"ב ט"ז) שתרגם ונתן שם כד כי השומ' , לא יסור עין מדבר הכשמר , וכן הצריס לא יסורו : י"י עיניה מהעיר , וישגיחו אל כל תכועות אנשיה . ומלת השומרים על השלוסי' לחפוש ולתור סניב בית אל , אם על גגם הם מהצריס אל העיר , או על שחפשו בהשגחה למצוא את מבוא העיר . (כו) ארץ חתים , אינו חתים משענה אומות (כד"ק) , וכוכל לומר משענ

היבוסים את בני בנימן בירושלם
 ער היום הזה : (כב) ויעלו בית-
 יוסף גם הם בית אל ויהזרה
 עצמם : (כג) ויתדו בית יוסף
 בביתא ושם העיר לפנים לוו :
 (כד) ויראו השומרים איש יוצא
 מן העיר ויאמרו לו הראנו נא
 את מבוא העיר ועשינו עמך
 חסד : (כה) ויראם את מבוא
 העיר ויכו את העיר לפי חרב
 ואת האיש ואת כל משפחתו
 שלחו : (כו) וילך האיש ארץ
 החתים ויבן עיר ויקרא שמה לוו
 הוא שמה עד היום הזה :
 (כז) ולא

רש"י

זלככדו : (כב) בית אל . שפסל בנוכלס ואף על פי שפסל מיכה עמם שהרי מיכה משפט אפרים כאמר כאן וכו' עמם הוא שאמר דניאל לך ה' הצדקה ולנו בשת הסבים : (כג) ויתירו . על ידי אחרים ושלחו מחלוק ויתורו את הארץ כאמר במרגלים עצמן ואלו שלחו מרגלים כאמר בהם ויתירו : (כד) את מבוא העיר . שהיו כנכסין לה דרך המערה ולו אחד עומד על פי המערה וכנכסין דרך הלוו למערה לוו סגדלים צו אנווים דקים קול"רדא בלע"ו (והוא קורדי"ע עד בל"א האסל שטודע , וכן לוינו רש"י ראשו' ל"ל"ו) : (כה) ויראם . באצבעו : (כו) הוא שמה עד היום . לא בלבלה הכחריב ולא החריבה כבוכד

כ"ר

והכה וודאי לא תרה כל המחנה , כ"א שלחו אנשים לבקש את מבוא העיר , ואם ויתירו עומד , פירושו צווי . (כד) השומרים , מן בשמור יואב אל העיר (ט"ב י"ב ט"ז) שתרגם ונתן שם כד כי השומ' , לא יסור עין מדבר הכשמר , וכן הצריס לא יסורו : י"י עיניה מהעיר , וישגיחו אל כל תכועות אנשיה . ומלת השומרים על השלוסי' לחפוש ולתור סניב בית אל , אם על גגם הם מהצריס אל העיר , או על שחפשו בהשגחה למצוא את מבוא העיר . (כו) ארץ חתים , אינו חתים משענה אומות (כד"ק) , וכוכל לומר משענ

(כז) מנשה פרטריב ניכט , בית שאן ,
 אונד איהרע לאַנדשטעטע , הענד
 אונד איהרע לאַנדשטעטע דיא איינ-
 וואָהנר דור'ס אונד דיא לאַנדשטעטע ,
 דיא איינוואָהנר פֿאָן יבלעס , אונד דיא
 לאַנדשטעטע , דיא איינוואָהנר פֿאָן
 מגידו , אונד איהרע לאַנדשטעטע ,
 דער כנעני וואר עס אויך צו פֿרידן , אין
 דיום לאַנדע צו בלייבן . (כח) דא אבר
 ישראל דער מעכטיגע ווארד , מאַכטע
 עס דען כנעני צינזבאר , פרטריב איהן
 אבר ניכט . (כט) אפרים פרטריב דען
 כנעני ניכט , דער צו גור וואָהנטע ,
 אלוזא בליב דער כנעני אונטר איהם אין
 גור וואָהנן . (ל) זבולן פרטריב ניכט
 דיא איינוואָהנר פֿאָן קטרון , אונד פֿאָן
 נהלל , דער כנעני בליב אלוזא אונטר
 איהם וואָהנן , ווארד אבר צינזבאר .
 (לא) אשר פרטריב ניכט , דיא איינ-
 וואָהנר פֿאָן עכו , פֿאָן צידון , אחלב ,
 אכזיב , חלבה , אפיק , אונד רחוב .
 (לב) אשר וואָהנטע אלוזא , אונטר
 דען איינגבאָהרנן כנעניטן , דען ער פֿר-
 טריב זיא ניכט . (לג) נפתלי פרטריב
 ניכט , דיא איינוואָהנר פֿאָן בית שמש ,
 אונד

(כז) ולא הוריש מנשה את-
 בית שאן ואת בנתיה ואת
 הענד ואת בנתיה ואת ישב
 דור ואת בנותיה ואת יושבי
 יבלעס ואת בנתיה ואת יושבי
 מגידו ואת בנתיה ויואל הכנעני
 לשבת בארץ הזאת : (כח) והי
 כי חזק ישראל וישם את-
 הכנעני למם והוריש לא-
 הורישו : (כט) ואפרים לא
 הוריש את הכנעני היושב בגור
 וישב הכנעני בקרבו בגור :
 (ל) זבולן לא הוריש את-
 יושבי קטרון ואת יושבי נהלל
 וישב הכנעני בקרבו והיו למם :
 (לא) אשר לא הוריש את-
 יושבי עכו ואת יושבי צידון
 ואת אחלב ואת אכזיב ואת
 חלבה ואת אפיק ואת רחוב : (לב)
 הכנעני יושבי הארץ כי לא הורישו : (לג)
 נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש

ואת רשי

באור

כז : (כז) ולא הוריש מנשה . סיפר הכתוב
 בנכותו שהחילו למעול בהקב"ה טלום אותם
 והורשתם את כל יושבי הארץ וגו' .
 ב (ח) ויעל

ששבע אומות כי רבים מהם נרחו מפחד
 מלחמות ישראל וישבו בארצות הסמוכות ,
 והלך האיש א ארץ כושבת מפליטי חתים .

(כז) ויואל הכנעני , גם נעשה רשע וחפשו נאשר לא הורישו , כי חפץ לשבת בארץ הזאת .
 (לה) ויואל
מ כ ל ל י ו פ י
 (כג) ויתירו , ענין חקירה : (כט) כי חזק ישראל , פועל עבר , כי הוא
 חציו קמץ וחציו פתח : ב (א) ויעל

וְאֶת־יֹשְׁבֵי בֵית־עַנַּת וַיֵּשֶׁב
 בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
 וַיֵּשְׁבֵי בֵית־שֹׁמֶשׁ וּבֵית־עַנַּת הָיוּ
 לָהֶם לְמָסִים: (לד) וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי
 אֶת־בְּנֵי־דָן הַהֵרֶה כִּי־לֹא נָתְנוּ
 לָרֶדֶת לְעַמָּק: (לה) וַיִּזְאָל
 הָאֱמֹרִי לְשַׁבֵּת בְּהַר־חֶרֶם
 בְּאֵילֹן וּבְשַׁעֲלָבִים וְהַכְּבֹד יִד
 בֵּית יוֹסֵף וַיְהִי לְמָסִים: (לו) וַגְּבוּל
 הָאֱמֹרִי מִמְעַלָּה עַקְרָבִים
 מִהַפְּלַע וּמִמְעַלָּה:

אונד בית ענת , בליב אונטר דען איינ-
 גבאָהרנן כנעניטן וואָהנן , אונד לים
 זיך פֿאַן דען איינוואָהנרן בית שמש ,
 אונד בית ענת , צינס געבן ,
 (לד) אמורי צוואַנג דיא זעהנע דנ'ס ,
 זיך אויף דעם גבירגע צו האַלטן , אונד
 לים זיא ניכט אינ'ס פֿלאַכע לאַנד הראַב .
 (לה) אמרי , גינג עם איין אויף דעם
 בערגע חרם , אין אילון , אונד שעלבים צו
 וואָהנן , אונד דא דאָן הויז יוספֿס איהנן
 צו מעכטיג וואַרד , וואורדן זיא צינס-
 באַר . (לו) דיא גרענצע דעם אמרי
 בליב , פֿאַן דער העהע עקרבים , נעמליך
 פֿאַם פֿעלזן אָן , אונד ווייטר .

ב (א) וַיַּעַל מִלְאֲךְ־יְהוָה מִן־
 הַגְּלִגְלֵי אֶל־הַבְּכִים . (פסקא
 במציעות פסקו) וַיֹּאמֶר אֲעֵלָה
 אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאָבִיא אֶתְכֶם
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
 לְאֲבֹתֵיכֶם וְאָמַר לֹא־אֶפְרָר בְּרִיתִי אֶתְכֶם לְעוֹלָם: (ב) וְאַתֶּם
 לֹא־תִכְרְתוּ בְרִית לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ

ב (א) איין באַטע דעם עוויגן , גינג
 פֿאַן גלגל הינויף גען בוכים , אונד
 שפראַך : איך האַכע אייך פֿאַן מצרים
 הערויף גפֿיהרט , אייך אין דאָן לאַנד
 גבראַכט , וועלכס איד אייערן פֿעטרן
 צוגשוואַהרן , דהאַטע דען פֿאַרוואַן ,
 ניע מיינן בונד מיט אייך צו ברעכֿן .
 (ב) נורזאלטעט איהר קיינן בונד , מיט
 דעם איינוואָהנר דיזעם לאַנדס מאַכֿן ,
 פֿיל' ^{פֿיל'}
 וְאַתֶּם לֹא־תִכְרְתוּ בְרִית לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ

הזאת באור

רש"י

(לה) ויזא האמרי , הסכים לשנת במקומות
 הכזכרים , ולא יפרון יותר , ונתנו לו גבול
 מהסלע ומעלה . והכבוד יד בית יוסף ,
 שהיו שכניהם ,

ב (א) ויעל מלאך ה' . שנינו בסדר עולם
 זה היה פנחס : אל הבוכים . שם המקום :
 אעלה אתכם . כן הימה דעתי מתחלה
 להעלותכם ממזרים וכן עשיתי על מנת להוריש
 את

ב (א) מלאך , ת"י נביא שליחות מן קדם ה' . ובסדר עולם שנינו , זה פנחס היה . אל
 הבוכים , צימי הכותב , היה זה שם המקום , על שזכר שם בני ישראל אעלה ,
 עתיד במקום עבר . (ב) ולא שמעת בקולי , כמ"ש להלן , ויקס דור אחר כו' ויעשו את הרע
 ושנה

מ כ ל ל י ו פ י

ב (א) ויעל פינחס , נקרא כן לפי שדווא שר' יוח' ה' : אל הבוכים , נקרא
 המקום כן לפי שבכו כמ"ש : ואעלה , עתיד במקום עבר , ורבים כמוהו :
 (ג) ויהיו

ב (א) ויעל פינחס , נקרא כן לפי שדווא שר' יוח' ה' : אל הבוכים , נקרא
 המקום כן לפי שבכו כמ"ש : ואעלה , עתיד במקום עבר , ורבים כמוהו :
 (ג) ויהיו